

Safra kesesi hastalıkları

Kolelithiazis | Kolesistitis | 2022

Safra kesesi Karaciğerde (Kc) de kendi yatağında ve karaciğerin altında bulunur. **Safra kesesinin görevi**; Kc de yapılan safrayı kese içinde yoğunlaştırıp depolamak ve sindirim sırasında safra kanalı yolu ile ince barsağa bırakmaktır. Böylelikle yağların sindirimi meydana gelir

Safra kesesi iltihaplanması kese duvarının irritasyonu ile olur. Bunu yapan neden sıklıkla kese içinde meydana gelmiş taşlardır. Bu duruma **KOLESİSTİT** denilir.

Kolesistit sıklıkla safra kesesi yolunun bir taş ile tıkanması sonucunda meydana gelir. Müdahale edilmez ise kese önce iltihaplanır sonra nekroza gider ve perforé olur(delinir).

Safra kesesi hastalıklarının tipleri

- Safra kesesi taşları safra içerikli olabilir (kolesterol, safra tuzları, kalsiyum)yada bilirubin gibi kan elemanlarından meydana gelebilirler. Taşlar safra yolunu (sistik kanal) tıkarlar.
- Safra taşları safra kesesi tam veya yeterince boşalmadığı zamanlarda da oluşmaya eğilimlidirler.

SAFRA TAŞ OLUŞUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER;

1. Kilolu veya şişman olmak
2. Şeker hastalığı (Diabetes mellitus)
3. 60 yaş ve üzerinde olmak
4. Estrojen içeren bir ilaç tedavisi almak
5. Safra taşı aile hikayesinin var olması
6. Kadın cinsiyet
7. Crohn's hastalığına sahip olanlar
8. Karaciğer sirozu veya benzeri karaciğer hastalığına sahip olanlar

KOLESİTİTİS-KOLELİTİAZİS

Safra kesesinin en çok görülen akut veya kronik formda olan hastalığıdır.

En sık belirtisi sağ üst bölgede meydana çıkan ağrıdır. Ağrı yemeklerden sonra kendini belli eder. Sırta ve omuza doğru da yayılır.

Diğer belirtiler;

- Ateş
- Bulantı
- Kusma
- Sarılık (gözlerin beyazında)

KRONİK KOLESİTİT

Bu durumda bir kaç kez safra kesesi iltihaplanması geçiren hastalarda görülür. Safra kesesi küçülür, safra depolama kabiliyetini ve safraı ince barsağa salma işlevini çoklukla yitirir. Böylece hastada karın ağrısı, bulantı kusma sık görülür. Cerrahi bu hastalar için mutlaka gereklidir.

KOLEDOKOLİTİAZİS (ANA SAFRA YOLUNDA TAŞ OLMASI)

Safra kesesi içerisinde bulunan taşlardan bir veya daha fazlasının kese çıkımını tıkayacağı gibi ana safra yolunun ince barsağa açıldığı bölgeyi de tıkayabilir. Bu durumda safranın Kc ile ince barsakla arasındaki dolaşımı durur.

Bu hal olur sa;

- Karın orta bölgede şiddetli bir ağrı

- Ateş
- Titreme
- Bulantı
- Kusma
- Sarılık
- Dışkı renginin açılması meydana gelen bulgulardandır.

AKALKÜLÖZ SAFRA KESESİ HASTALIĞI (TAŞSIZ KOLESİSTİT)

Bu hastalıkta safra kesesinde iltihabi durum meydana gelir fakat nedeni taş değildir. Bu durumun meydana çıktığı kişiler ya son derece ciddi tıbbi bir durum içinde hastadırlar yada kronik bir hastalıkları vardır.

Bulgular;

- Ciddi bir fiziksel travmaya maruziyet
- Kardiovasküler cerrahi geçirenler
- Abdominal cerrahi geçirenler
- Vücudunda ciddi yanık olan kişiler
- Otoimmün hastalığı olan kişiler
- Damardan beslenen yoğun bakım hastaları
- Ciddi bakteriyel veya viral enfeksiyonu olanlar

BİLİER DİSKİNEZİ

Safra kesesinin beklenenden daha az seviyede fonksiyon yapmasıdır. Bu durum kronik bir enfeksiyondan olur.

SKLEROZAN KOLANJİT

Sürekli iltihabi durum ve safra yollarında hasarlanmalar bu yolların skarlaşmasına (büzülmesine) neden olur. Buna sklerozan kolanjit denilir. Nedenleri ise tam açık değildir.

Bulguları;

- Ateş
- Sarılık
- Kaşıntı
- Karın üst bölgesinde rahatsızlık hissi

Bu durum sıklıkla iltihabi barsak hastalığı (Crohn's hastalığı) olan kişilerde görülür. Bu durum aynı zamanda kanserleşede bilir.

SAFRA KESESİ KANSERİ

Sık karşılaşılmayan bir durumdur. Bulguları silik olduğu için sıklıkla geç fark edilir. Cerrahi tedavisi bu nedenle pek kolay değildir. Ve seçilmiş hastalara yapılır.

SAFRA KESESİ GANGRENİ

Akut kolesistitin en önemli komplikasyonlarından. Safra kesesi yeteince kan alamaz ise bu durum meydana gelir.

Kadın ve 45 yaş üzerinde olmak

Şeker hastalığına sahip olmak; önemli risk faktörleridir.

Bulgular;

- Safra kesesi bölgesinde geçmeyen ve rahatsızlık veren bir ağrı
- Ateş
- Bulantı, kusma
- Oriyantasyonun bozulması
- Hipotansiyon

SAFRA KESESİ POLİBİ

Safra kesesi içerisinde bulunan solid kitlelerdir. Sıklıkla bulgu vermezler. Fakat 1 cm den daha büyük bir polip olması durumunda safra kesesinin çıkarılması uygun bir tedavi yöntemidir. Bu poliplerin kanserleşme riski yüksektir.

SAFRA KESESİ HASTALIKLARINDA TANI YÖNTEMLERİ

Hastanın detaylı hastalık hikayesi dinlenilmelidir.

Fizik muayene yapılır. Doktor için önemli değerlendirilecek bulgular vardır.

Akciğer ve karın grafileri; zatüre ve plörezeniden ayırt edilmek için

Ultrasonografi; en kolay ve etkin tanı koyma aracıdır.

Diğerleri; gerekir ise, abdominal tomografi, MR görüntüleme veya HIDA scan gibi tetkikler ile tanı netleştirilir.

SAFRA KESESİ HASTALIĞI NASIL TEDAVİ EDİLİR

Yaşam biçimi değişikliği; kilo vermek ve şeker hastaları için kan şeker seviyesini istenilen düzeyde tutma ve aktif bir yaşam sürmek taş oluşumunu azaltacaktır

Medikal tedavi; ağrının giderilmesi ve anti inflamatuvar kullanılması İnci adım tedavidir. Sonra eğer taş oluşumu tam olarak meydana gelmemiş ise (kristaller

görülüyor ise...) hastalara kolesterol taş oluşumu riskini azaltan ilaçlar verilebilir. Her kes için etkili değildir.

Cerrahi; aktif safra kesesi hastalığı için tedavi yöntemidir. Laparoskopik olarak sıklıkla uygulanır. Ameliyattan sonra bazı hastalarda (ortalama%30 oranında) diare görülebilir. Bu durum geçiciir.

Safra kesesi ameliyatlarından bir süre sonra az oranda da olsa bazı komplikasyonlar görülebilir;

- İnce barsak tıkanması
- Yara yerinde skar oluşumu
- Safra kaçağı ve peritonit
- Sık olmayan kanserleşme